

Probléma- és célfa

Egy tanfolyam margójára

„Ha sok cseresznyepaprikát madzagra fűzünk, abból lesz a paprikakoszorú. Ha viszont nem fűzzük fel őket, nem lesz belőlük koszorú. Pedig a paprika ugyanannyi, éppoly piros, éppoly erős. De mégse koszorú. Csak a madzag tenné? Nem a madzag teszi. Az a madzag, mint tudjuk, mellékes, harmadrangú valami. Hát akkor mi? Aki ezen elgondolkozik, s ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy igazságoknak jöhet a nyomára.” (Örkény István: Az élet értelme)

Zsákfalva pár száz lelkes előregedő, elnéptelenedő zsákfalu, körbe heggyekkel, átszelve patakokkal, lepusztult templommal, várrommal, rengeteg értékes gyógynövennyel. A lelkes, fiatal polgármester kis csapatával utakat keres a megmaradáshoz, a fejlődéshez. Felsőretkes pár száz fős, zömmel kisgyerekes családokból álló falucska, amely nemrég lett városrészből önálló település, magasan iskolázott népessége most formálódik önálló közösséggé. Aktív helyi vezetői most mérik föl a helyi tudásokat, iskolát, közösségi tereket álmodnak. Zsákfalva és Felsőretkes testvérkapcsolatot épít egymással: igazít, kölcsönös segítesen alapulót, hosszú távra és tervezetten, a közösségek minden tagjának részvételével. És mindez történik vala 2015 júliusában, Magyarországon, a Kulturális közösségi

munkás képzés közösségfejlesztéssel foglalkozó moduljának keretében.

És akik megálmodták, a probléma- és célfat elkészítették hozzá: huszonéves útkeresők, pályakezdők, kisgyermekes anyukák, civil szervezetek, egyházi közösségek aktivistái, nyugdíj előtt munka nélkül maradt ötven felettiek, összesen huszonnyolcan, Budapesten, a Megyeházán.

Körülbelül ugyanennyien vettek részt egy-egy csoportban Pest megye számos településén, illetve szerte az országban a Kulturális Közfoglalkoztatási Program keretében indított 120 órás Kulturális közösségi munkás képzésen.

Egy uniós pályázatnak köszönhetően a kulturális közfoglalkoztatottak hét modul keretében szerezhettek alapismereteket a közművelődés és a közösségfejlesztés területéről. A csoportos vizsgával záruló tanfolyam sokféle témát érintett. Természetesen a teljesség igénye nélkül, pusztán vázlatosan lehetett képet adni a szakma történetéről, a gyakorlati munka elméleti háttéréről, emellett néhány órában a közfoglalkoztatott kollégák kipróbálhattak egy-egy közösségfejlesztő módszert is. Magam három modul oktatásában vettem részt: Művelődéstörténet, Kulturális rendezvénytervezés és szervezés, valamint A közösségfejlesztés folyamata. Mindezek mellett a tananyagban szerepeltek még többek között projekt-

tervezési, környezeti fenntarthatósági ismeretek is.

A szakmai tudásanyag átadása előtt a néhány órás önismereti foglalkozások, a felszabadító játékok rendkívül jó szolgálatot tettek a csoport közösségé formálódásában, segítettek a tanfolyamra hangolódásban, önmaguk és egymás megismerésében. A sokféle korosztályból, különböző előismeretekkel és más-más élethelyzetből érkezett, ráadásul, közfoglalkoztatotti státuszban lévő hallgatóknak ugyanis mindössze néhány hét oktatás után a gyakorlatban kellett számot adniuk, miként tudnak együttműködni, közösen problémát feltárni és megoldani.

Az „én csapatomat” kiváló szakember, Hegedűs Katalin indította el az önismereti modullal, így már sok-sok mindent tudtak egymásról, kommunikációról, csapatmunkáról... A jó hangulat és az egymásra hangolódás érdekében igyekeztem magam is be-csempészni minden napba egy kis csapatépítő-önismereti játékot. Kiinduló pontként pedig a fenti Örkény idézet szolgált.

A megadott tematikák átbeszélése során pedig rendre kiderült, hogy a kollégák jó részének nem teljesen ismeretlenek a hallottak, a gyakorlatban már eddig is alkalmazták, csak az elméleti háttérismereteik hiányoztak, vagy a folyamatok szakszerű, pontos végiggondolása nem történt meg.

Szádváriné Kiss Mária projekttervezést tanít egy Pest megyei képzési csoportban (2015. július)

Most segítséget kaptak a hatékonyabb munkavégzéshez. Az adott témákhoz kapcsolódó beszélgetések, a feladatok páros vagy kis csoportos megoldása során az egymástól tanulás útja is megnyílt. Rendkívül sok jó gyakorlat került elő, számos helyi, értékes kezdeményezést ismerhettünk meg. A megosztott személyes tapasztalatok, hozott tudások pedig mind-mind kiegészítették a tanított ismeretanyagot, gazdagították a hallgatókat és nem mellesleg az oktatót is.

A tananyag felépítésében alapvetően kiegyensúlyozott volt az elmélet-gyakorlat aránya, maga a teljes ismeretanyag ölelt föl túl nagy területet, de jól lehetett alakítani a csoport előismereteihez igazodva, sok lehetőséget és nagy szabadságot adott a pedagógusnak. És napról napra egyre nagyobb szabadságot kaptak a hallgatók is: így született egy közösségfejlesztő módszer gyakorlati alkalmazása során Zsákfalva és Felsőretkes is. Az oktatót pedig – nagy meglepetésére – mindkét település díszpolgárának

választotta, s a közös ünnepségre is meghívta. Ezen megtiszteltetés után egyértelművé vált számomra, hogy a csapattal kell tartanom a „tűzvonásban” is, tehát ellátogattam a vizsgára. (Sajnos, a közös „falunapokra” már nem jutottam el, pedig a sikeres vizsgát is együtt ünnepelték.)

Örömmel tapasztaltam a számonkérésen, hogy a kollégák lelkesen mutatták be saját településük általuk érzékelt központi problémáját, az arra adott válaszukat. Három fős csoportokban készítették el a probléma- és

célfát, valamint vázoltak föl egy kiemelt projektet. Megint csak nagyot álmodtak, s ha nem is mindig abszolút szakszerűen, de annál nagyobb odaadással és elköteleződéssel. És ami nem álmom volt: az észrevétlen közösséggé formálódás, a némelyekben megmutatkozó önismereti felfedezések, és reményeim szerint, egy használható gondolkodásmód elsajátítása. Vagyis, megszületett a paprikakoszorú. No és mi másért érte volna meg?

Köszönet a lehetőségért, az élményért! „Ez jó multság, férfimunka volt!”

SZÁDVÁRINÉ KISS MÁRIA művelődésszervező, pedagógus, a biatorbágyi Faluház és Karikó János Könyvtár igazgatója, több Pest megyei adattár és szakmai kiadvány szerkesztője. A közösségépítés hobbija és hivatása, az újságírás kedvenc elfoglaltsága, a felnőttek oktatása különös kiváltság számára.